

Sygn. akt III AUa 711/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
Sędziowie:	SSA Marta Sawińska SSA Marek Borkiewicz (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2012 r. w Poznaniu

sprawy z odwołania (...) **Sp. z o.o. w Ż.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

przy udziale zainteresowanych: A. P., W. P., K. T., G. P., S. S., A. M., R. T., Z. S.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji odwołującej (...) Sp. z o.o. w Ż.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze

z dnia 8 marca 2012 r. sygn. akt IV U 1931/11

o d d a l a apelację.

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia:

02.06.201 Ir. znak (...)

02.06.201 Ir. znak (...)

02.06.201 Ir. znak(...)

02.06.2011r. znak (...)

02.06.201 Ir. znak(...)

02.06.201 Ir. znak (...)

02.06.201 Ir. znak (...)

02.06.201 Ir. znak (...)

organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

stwierdził, że podstawę wymiaru składek z tytułu zatrudnienia w (...) Spółka z o.o. z siedzibą w Ż., jako pracownika:

- A. M. - na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe stanowią kwoty za 07/2009 r. - 8601,28 zł, 08/2009 r. - 3273,91 zł oraz na ubezpieczenie zdrowotne za 07/2009 r. - 7422,05 zł, 08/2009 r. - 2825,06 zł,

- A. P. - za lipiec 2009 r. stanowią kwoty - na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe: 6242,99 zł oraz ubezpieczenie zdrowotne: 5387,49 zł,

- W. P. - za lipiec 2009 r. stanowią kwoty - na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe: 6192,72 zł oraz ubezpieczenie zdrowotne: 5343,70 zł,

- G. P. - na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe stanowią kwoty za 07/2009 r. - 10510,25 zł, 09/2009 r. - 1935,98 zł oraz na ubezpieczenie zdrowotne za 07/2009 r. - 9069,30 zł, 09/2009 r. - 1670,56 zł,

- Z. S. - na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe stanowią kwoty za 07/2009 r. - 8007,28 zł, 08/2009 r. - 3397,95 zł, 09/2009 r. - 2468,29 zł oraz na ubezpieczenie zdrowotne za 07/2009 r. - 6909,48 zł, 08/2009 r. - 2932,09 zł, 09/2009 r. - 2129,89 zł,

- S. S. - na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe stanowią kwoty za 07/2009 r. - 5221,38 zł, 08/2009 r. - 3589,70 zł, 09/2009 r. - 3832,90 zł oraz na ubezpieczenie zdrowotne za 07/2009 r. - 3097,55 zł, 08/2009 r. - 3097,55 zł, 09/2009 r. - 3307,41 zł,

- K. T. - na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe stanowią kwoty za 07/2009 r. - 8601,27 zł, 08/2009 r. - 3110,02 zł, 09/2009 r. - 1594,20 zł oraz na ubezpieczenie zdrowotne za 07/2009 r. - 7422,04 zł, 08/2009 r. - 2683,63 zł, 09/2009 r. - 1375,64 zł,

- R. T. - na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe stanowią kwoty za 08/2009 r. - 459,66 zł, 09/2009 r. - 2762,87 zł oraz na ubezpieczenie zdrowotne za 08/2009 r. - 396,65 zł, 09/2009 r. - 2348,08 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że płatnik w podstawie wymiaru składek nie ujął przychodu tj. należności z „tytułu podróży służbowych” wynikającego z wartości wypłacanych świadczeń w naturze tj. opłaconych przez płatnika składek noclegów i zapewnionego wyżywienia oraz diet z tytułu podróży poza granicami kraju.

Odwołująca - płatnik składek (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ż. w odwołaniu domagała się zmiany zaskarżonych decyzji oraz zasądzenia kosztów procesu. Odwołująca zarzuciła, że zaskarżone decyzje wydane zostały z naruszeniem następujących regulacji prawnych zarówno o charakterze procesowym jak i materialnym.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań z przyczyn wskazanych w uzasadnieniach zaskarżonych decyzji.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 8.03.2012r. oddalił odwołania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Przedmiotem działalności odwołującej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ż. jest obróbka metali, nakładanie powłok na metale, obróbka mechaniczna elementów metalowych, konserwacja wyrobów gotowych, maszyn i urządzeń oraz roboty budowlane. Działalność firmy polega na montażu i demontażu kolejek linowych oraz parków rozrywki.

W spornym okresie firma (...) Sp. z o.o. zawarła z firmą(...)w H. umowy ramowe w dniu 01.09.2008 r. oraz w dniu 02.01.2009 r. dotyczące robót montażowych w parkach rozrywki na terytorium Unii Europejskiej.

W ramach tych umów zawierano pojedyncze zlecenia, w których określano miejsce i rodzaj świadczonych usług. Jednocześnie na podstawie powyższych umów płatnik zawierał z pracownikami - zainteresowanymi umowy na czas określony w latach 2008, 2009 i 2010 gdzie wskazywano m.in. rodzaj umówionej pracy - monter i konserwator konstrukcji stalowych, miejsce wykonywania pracy siedziba firmy - Ż., ul. (...), wynagrodzenia. Z ustaleń ustnych przy zawieraniu każdej z umów pracownik był informowany przez płatnika składek, że pracę będzie wykonywał za granicą. Firma(...) zapewniała zainteresowanym wykonującym pracę przejazd z Ż. do miejsca pracy, zakwaterowanie i częściowe wyżywienie, a następnie poniesionymi kosztami obciążała płatnika (...) Sp. z o.o..

Pracownicy Spółki (...)- zainteresowani - w ramach zawieranych umów, wykonywali pracę poza granicami kraju tj. w Niemczech, Hiszpanii, Danii, Szwecji, Anglii, we Włoszech oraz w Zjednoczonych Emiratach Arabskich.

Z tego tytułu płatnik traktował zainteresowanych, jako pracowników kierowanych do pracy na terenie powyższych państw w ramach podróży służbowych i na podstawie poleceń wyjazdu służbowego wypłacał pracownikom diety w PLN z tytułu pracy poza granicami kraju, naliczone według wartości diet danego kraju za dobę. Płatnik składek sporządzał miesięczne, imienne zestawienia dotyczące wystawianych poleceń wyjazdu służbowego poza granice kraju zawierające m.in. daty i godziny wyjazdu (przyjazdu) przekroczenia granicy, ilości diet i wartości diet za dni pobytu za granicą.

Z uwagi na specyfikę wykonywanej pracy na wniosek płatnika pracownicy w tym zainteresowani otrzymali w okresach od 09.2008 r. do 12.2010 r. druki poświadczające właściwe dla nich ustawodawstwo i podleganie do ubezpieczeń w Polsce tj. druki E101, gdzie we wnioskach wskazywano okresy oddelegowania.

(...) Sp. z o.o. nie osiąga obrotów w Polsce. Zainteresowani nie wykonywali pracy na terenie Polski.

Płatnik składek ustalił w oparciu o faktury wystawiane przez spółkę z Niemiec i dokumentację osobową prowadzoną przez płatnika składek faktyczne wysokości diet, kosztów zakwaterowania, wyżywienia i przejazdów poniesionych przez płatnika w rozliczeniu na poszczególnych pracowników z uwzględnieniem terminu pobytu każdego z nich na budowie zagranicznej.

Zainteresowany A. P. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. od października 2008r. w ramach umowy o pracę na czas określony tj. 5 lat na stanowisku monter i konserwator konstrukcji stalowych, kierowca. Jako miejsce wykonywania pracy w umowach o pracę wskazano siedziba Firmy tj. Ż. ul. (...).

Przy zatrudnieniu pracodawca poinformował go, że pracę będzie wykonywał głównie za granicą, ale może się też zdarzyć praca w Polsce. W okresie zatrudnienia zainteresowany wykonywał pracę poza granicami kraju tj. w Emiratach Arabskich, Hiszpanii, Szwecji i Danii.

Zainteresowany był telefonicznie informowany, że ma zgłosić się w firmie, gdzie dostawał delegację. Koszty przejazdów, koszty zakwaterowania za granicą, koszty wyżywienia ponosił pracodawca.

Pracę zainteresowanego za granicą nadzorował kierownik ze Spółki (...)

wskazany przez pracodawcę. Wynagrodzenie otrzymywał na konto w walucie polskiej.

Zainteresowany nie wykonywał na rzecz Spółki żadnej pracy na terenie Polski. Uczestniczył w szkoleniach, które organizował pracodawca w siedzibie firmy.

Zainteresowany A. M. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. od 2008r. w ramach umowy o pracę na czas określony tj. 5 lat na stanowisku monter i konserwator konstrukcji stalowych, spawacz Jako miejsce wykonywania pracy w umowach o pracę wskazano siedziba Firmy tj. Ż. ul. (...).

Przy zatrudnieniu pracodawca poinformował go, że pracę będzie wykonywał za granicą. W okresie zatrudnienia zainteresowany wykonywał pracę poza granicami kraju, m.in. w Niemczech, Francji. Nie płacił za transport, wyżywienie ani zakwaterowanie za granicą. Zainteresowany nie wykonywał na rzecz Spółki żadnej pracy na terenie Polski. Uczestniczył w szkoleniach, które organizował pracodawca w siedzibie firmy.

Zainteresowany W. P. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. od października 2008r. w ramach umowy o pracę na czas określony tj. 5 lat na stanowisku monter i konserwator konstrukcji stalowych. Jako miejsce wykonywania pracy w umowach o pracę wskazano: siedziba Firmy tj. Ż. ul. (...).

Przy zatrudnieniu pracodawca poinformował go, że pracę będzie wykonywał za granicą. W okresie zatrudnienia zainteresowany wykonywał pracę poza granicami kraju. Nie płacił za transport, wyżywienie, ani zakwaterowanie za granicą. Wynagrodzenie było określone stawką godzinową. Zainteresowany nie wykonywał na rzecz Spółki żadnej pracy na terenie Polski. Uczestniczył w szkoleniach, które organizował pracodawca w siedzibie firmy.

Zainteresowany G. P. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. na stanowisku monter i konserwator konstrukcji stalowych, kierownik. Jako miejsce wykonywania pracy w umowach o pracę wskazano siedziba Firmy tj. Ż. ul. (...)

W okresie zatrudnienia zainteresowany wykonywał pracę poza granicami kraju, w miejscach wskazanych przez pracodawcę.

Zainteresowany Z. S. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. od 2008r. w ramach umowy o pracę na czas określony tj. 5 lat na stanowisku monter i konserwator konstrukcji stalowych. Jako miejsce wykonywania pracy w umowach o pracę wskazano siedziba Firmy tj. Ż. ul. (...).

Przy zatrudnieniu pracodawca poinformował go, że pracę będzie głównie wykonywał za granicą. W okresie zatrudnienia zainteresowany wykonywał pracę poza granicami kraju, tj. na terenie Europy oraz w Emiratach Arabskich. Nie płacił za transport, wyżywienie ani zakwaterowanie za granicą. Zainteresowany nie wykonywał na rzecz Spółki żadnej pracy na terenie Polski.

Zainteresowany S. S. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. na stanowisku monter i konserwator konstrukcji stalowych. Jako miejsce wykonywania pracy w umowach o pracę wskazano siedziba Firmy tj. Ż. ul. (...)

W okresie zatrudnienia zainteresowany wykonywał pracę poza granicami kraju, w miejscach wskazanych przez pracodawcę.

Zainteresowany K. T. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. na stanowisku monter i konserwator konstrukcji stalowych. Jako miejsce wykonywania pracy w umowach o pracę wskazano siedziba Firmy tj. Ż. ul. (...).

W okresie zatrudnienia zainteresowany wykonywał pracę poza granicami kraju, w miejscach wskazanych przez pracodawcę.

Zainteresowany R. T. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. od 2009r. na stanowisku monter i konserwator konstrukcji stalowych, kierownik. Jako miejsce wykonywania pracy w umowach o pracę wskazano siedziba Firmy tj. Ż. ul. (...).

Przy zatrudnieniu pracodawca poinformował go, że pracę będzie wykonywał za granicą. W okresie zatrudnienia zainteresowany wykonywał pracę poza granicami kraju, na terenie Europy. Nie płacił za transport, wyżywienie ani zakwaterowanie za granicą. Zainteresowany nie wykonywał na rzecz Spółki żadnej pracy na terenie Polski.

Organ rentowy wyliczenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, wypadkowe i ubezpieczenie zdrowotne za zainteresowanych w zaskarżonych decyzjach dokonał w oparciu o przedłożone przez płatnika składek dokumenty w postaci dokumentacji kadrowo - płacowej zawierającej zestawienie wysokości diet, kosztów zakwaterowania i kosztów przejazdów.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania są nieuzasadnione.

Zgodnie z treścią art. 18 ust. 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.), podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracownika jest przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągniany u pracodawcy z tytułu pozostawania w stosunku pracy, z wyłączeniami ujętymi w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania postawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.).

Przychodem ze stosunku pracy w myśl art. 12 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity z 2010r., Dz. U. Nr 51, poz. 307 ze zm.) są wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężna świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone przez pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo płatnych.

W myśl § 2 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia z dnia 18.12.1998r. w sprawie szczegółowych zasad (...) z podstawy wymiaru składek wyłączeniu podlegają pewne rodzaje przychodów wymienione wyczerpująco od pkt 1 do 32.

Zgodnie z pkt. 15 § 2 ust. 1 podstawy wymiaru składek nie stanowią diety i inne należności z tytułu podróży służbowych- do wysokości określonej w przepisach odrębnych (rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19.12.2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. Nr 236 poz. 1991 ze zm.), a także- zgodnie z pkt 16 część wynagrodzenia pracowników zatrudnionych za granicą u polskich pracodawców odpowiadająca równowartości diety przysługującej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju za każdy dzień pobytu , określonej w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce budżetowej z tytułu podróży poza granicami kraju, z tym zastrzeżeniem, że tak ustalony miesięczny przychód tych osób stanowiący podstawę wymiaru składek nie może być niższy od kwoty przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Norma zawarta z § 2 ust. 1 pkt 15 rozporządzenia z dnia 18.12.1998r., jak i wynikająca z art. 21 ust. 1 pkt 16 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych dotyczy sytuacji, o której mowa w art. 775 Kodeksu pracy, tj. o należnościach przysługujących na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową, czyli z tytułu wykonywania na polecenie pracodawcy zadań służbowych poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy lub poza stałym miejscem pracy. W takiej sytuacji pracownikowi przysługują diety przeznaczone na pokrycie zwiększonych kosztów wyżywienia w czasie podróży, zwrot kosztów przejazdu, noclegów i innych udokumentowanych wydatków. Zwolnienie od składek dotyczy faktycznie wypłaconych takich należności od określonego limitu.

Z powołanych przepisów w sposób nie budzący wątpliwości wynika, że wyłączenie dotyczy pracowników zatrudnionych na stałe w Polsce, a delegowanych w podróż służbową na terenie kraju lub za granicę. Stosownie do § 2 ust. 1 pkt 16 powołanego rozporządzenia z podstawy wymiaru składek wyłączona jest część wynagrodzenia pracowników zatrudnionych za granicą u polskich pracodawców (jak w przedmiotowej sprawie) odpowiadająca równowartości diety, z tym, że tak ustalony przychód nie może być niższy od prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia.

Przepis ten koresponduje z art. 21 ust. 1 pkt 20 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych co prowadzi do wniosku, że dotyczy pracowników zatrudnionych u polskich pracodawców i mających miejsce pobytu związane z pracą za granicą i uzyskujących za granicą przychody w walucie obcego państwa.

W świetle powołanych przepisów, zatrudnienie takie w ocenie Sądu nie ma znamion podróży służbowej, a zatem należności przewidziane art. 775 Kodeksu pracy z tego tytułu nie przysługują.

Zgodnie z art. 775 §1 k.p. pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadania służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową.

Należy wskazać, iż w literaturze przedmiotu ugruntowany jest pogląd, iż podróżą służbową jest każdy wyjazd pracownika na polecenie pracodawcy poza miejscowość, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałe miejsce pracy w celu wykonania zadania służbowego (Andrzej Marian Świątkowski , Komentarz do kodeksu pracy 2 wydanie wydawnictwo C.H.Beck 2006r.). Określenie „ w celu wykonania zadania służbowego" należy rozumieć, iż ma ono na celu wykonanie konkretnej czynności, w terminie i miejscu określonym przez pracodawcę w czasie trwania stosunku pracy. W orzeczeniu z 30 maja 2001r. Sąd Najwyższy wskazywał dodatkowo, że podróżą służbową poza granice kraju jest wykonywanie zadania określonego przez pracodawcę, poza miejscowością, w której znajduje się stałe miejsce pracy pracownika (wyrok SN IPKN 424/00, OSNP 2003, Nr 7, poz. 172).

Zdaniem odwołującego płatnika składek, zatrudnieni przez Spółkę pracownicy, którzy na podstawie umów o pracę, wykonywali swoje obowiązki służbowe m.in. w Niemczech, Hiszpanii, Danii, Szwecji, Anglii i Włoch oraz Zjednoczonych Emiratach Arabskich, wykonywali je właśnie w ramach podróży służbowej.

W ocenie Sądu jest to stanowisko błędne, a co za tym idzie nie ma w niniejszej sprawie zastosowania § 2 ust. 1 pkt 15 powołanego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r..

Sąd wskazuje, że co prawda miejscem pracy zainteresowanych, na podstawie umów o pracę był Ż., a więc siedziba Spółki, jednak w rzeczywistości miejscem pracy zainteresowanych były kraje Europy i Emiraty Arabskie. W Ż. żaden z zainteresowanych pracy nie wykonywał.

W niniejszej sprawie niesporne jest, iż (...) Spółka z o.o. w Ż. realizowała usługi budowlane m.in. w Niemczech, Hiszpanii, Danii, Szwecji, Anglii i Włoch oraz Zjednoczonych Emiratach Arabskich i że do realizacji tych prac zatrudniała zainteresowanych. Co więcej, żaden z zainteresowanych nie wykonywał jakiegokolwiek pracy na terenie Polski. Okoliczność ta nie była przez odwołującego ani zainteresowanych kwestionowana, a wręcz przeciwnie słuchani w sprawie zainteresowani A. P., W. P., A. M., R. T., Z. S. oraz odwołujący J. D. zeznawali, że zainteresowani nie wykonywali żadnej pracy na terenie kraju i że już przy zawieraniu umowy o pracę wiedzieli, że będą pracować za granicą. W oświadczeniu z dnia 26.01.2011r. (k. 36 t. I akt kontroli ZUS) odwołujący przyznał wprost, że „Firma nie osiąga obrotów w Polsce, pracownicy nie wykonują pracy na terenie Polski." Co prawda zainteresowani wskazywali, że w siedzibie Spółki w Ż. brali udział w szkoleniach, jednakże żadną miarą nie można tego uznać za pracę wykonywaną na terenie Polski.

W ramach zawartych umów zainteresowani wykonywali stale swoje obowiązki służbowe poza granicami kraju, w którym siedzibę ma pracodawca, jednak było to na stałe ustalone miejsce ich pracy.

Nie można zatem podnosić argumentu, że obowiązki służbowe były wykonywane przez zainteresowanych na podstawie polecenia wyjazdu służbowego, w którym pracodawca wyznaczał zadanie, miejsce i termin jego wykonywania, co byłoby podstawą do uznania, że był to wyjazd służbowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2001r. sygn. akt I PKN 765/00-OSNAPiUS 2003/1/17).

W ocenie Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż zamiarem stron już w momencie zawarcia umowy o pracę było wykonywanie robót poza granicami kraju. Bezsprzecznie wolą stron było więc wykonywanie umowy o pracę na terenie Europy oraz w Zjednoczonych Emiratach Arabskich i to zagranicą była miejscem stałego wykonywania pracy przez zainteresowanych. W konsekwencji powyższych rozważań wykonywanie pracy nie odbywało się w ramach podróży służbowej i tym samym nie powodowało po stronie pracodawcy obowiązku wypłacania diet pracownikom. Przesłanki do uznania pracy za podróż służbową istnieją bowiem tylko w sytuacji, gdy wykonywane są zadania na rzecz zakładu pracy poza miejscowością w której znajduje się stałe miejsce pracy pracownika w terminie i miejscu określonym w poleceniu wyjazdu służbowego.

Należności przewidziane w art. 775 § 1 k.p. również w zamyśle ustawodawcy, mają służyć kompensowaniu wydatków ponoszonych przez pracownika w odbywanej doraźnie podróży służbowej, a nie wykonującej pracę polegającą na stałym pokonywaniu przestrzeni. Niewątpliwie, celem art. 775 § 1 k.p. jest zrekompensowanie pracownikowi kosztów ponoszonych w związku z poleceniem pracodawcy wykonywania zadania poza jego miejscem pracy, wobec czego z tego punktu widzenia używane przez przepis pojęcie „stałe miejsce pracy” odpowiada pojęciu „miejsce wykonywania pracy” z art. 29 § 1 pkt 2 k.p.

Celem art. 775 § 1 k.p. jest przyznanie pracownikowi przebywającemu w podróży służbowej prawa do określonych świadczeń rekompensujących zwiększone wydatki z powodu wykonywania zadania poza miejscem pracy, a z tego, że wykonywanie zadania w taki sposób odbywa się każdorazowo na polecenie pracodawcy (w ramach jego uprawnień kierowniczych) płynie wniosek, iż nie było objęte uzgodnieniami stron przy zawieraniu umowy o pracę, a więc jest w stosunku pracy zdarzeniem nadzwyczajnym." (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 13 maja 2008r.- II PZP 8/08 - LEX nr 485856).

W związku z powyższym, pokrywanych przez Spółkę kosztów zakwaterowania, wyżywienia oraz przejazdów pracowników wykonujących czynności służbowe poza granicami kraju, w którym siedzibę ma pracodawca, nie można uznać za należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Pomiedzy stronami nie był bowiem sporny także fakt, że Spółka zapewniała pracownikom zakwaterowanie, wyżywienie oraz transport, których koszty ponosiła najpierw(...), a następnie poniesionymi kosztami obciążała płatnika składek.

W myśl art. 12 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, kosztów zakwaterowania pracowników nie można uznać za diety i inne należności z tytułu podróży służbowej, to stanowią one świadczenia pracownika w naturze, a zatem są jego przychodem. Skoro zatem, zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne jest przychód w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągnięty u pracodawcy z tytułu pozostawania w stosunku pracy, to pracodawca winien odprowadzić od tego przychodu składki na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy (podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Poznaniu w spr. sygn. akt III AUa 754/06).

Należy przy tym wskazać, że stanowisko zawarte w piśmie Powiatowej Inspekcji Pracy z dnia 21.03.2011r., na które powołuje się odwołujący nie ma znaczenia orzeczniczego w przedmiotowej sprawie.

Należy również podkreślić, że w polskim systemie prawa ubezpieczeń społecznych, wysokość składki jest wielkością matematyczną, wyliczaną na podstawie stałych, ustawowo określonych danych. Wbrew twierdzeniom odwołującego przyjęta w zaskarżonych decyzjach wysokość składki od kosztów zakwaterowania, wyżywienia, przejazdów oraz wysokości diet poniesionych przez płatnika w czasie pobytu pracowników za granicą, nie jest okolicznością sporną. Wartości te przyjęte w zaskarżonych decyzjach zostały bowiem ustalone przez organ rentowy w oparciu o przedłożone przez płatnika składek materiały dowodowe tj. dokumentację kadrowo-płacową zawierającą zestawienie: wysokości

diet, kosztów zakwaterowania, kosztów wyżywienia i kosztów przejazdów poszczególnych zainteresowanych. Wbrew twierdzeniom odwołującego nie jest to wyliczenie hipotetyczne czy też orientacyjne, gdyż dokonano go w oparciu o dowody księgowe. Pozwany ustalił, jaka była wartość kwot faktycznie uiszczonych przez pracodawcę za noclegi poszczególnych pracowników dokładnie w czasie ich pobytu za granicą. W wyniku analizy dokumentów księgowych i rzetelnego rozliczenia kosztów organ rentowy wydał decyzje uwzględniające przepisy prawa, a także faktyczne zdarzenia gospodarcze.

Niezasadne, gdyż nie odnoszące się do meritum sprawy są przy tym pozostałe zarzuty odwołującego, co do wadliwości zaskarżonych decyzji dotyczące naruszenia przepisów kodeksu postępowania administracyjnego.

Mając powyższe na względzie Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc orzekł, jak w wyroku.

Apelację od wyroku wywiódła odwołująca spółka. Skarżąca zarzuciła wyrokowi naruszenie art. 7 Konstytucji RP i ust. 6 i 8 kpa poprzez sankcjonowanie działalności organów państwowych wbrew przepisom prawa, art. 328 § 2 kpc poprzez wadliwe uzasadnienie, art.2 ust. 1 pkt 15 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18.12.1998r. poprzez wadliwe uznanie, że znajduje zastosowanie w sprawie art. 18 ust.1 ustawy z 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędną jego wykładnię.

Podnosząc powyższe odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i poprzedzających go decyzji i uwzględnienie odwołania, uchylenie zaskarżonej decyzji pozwanego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania pozwanemu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania i zasądzenie kosztów procesu za obie instancje.

Nadto na rozprawie apelujący podniósł, iż praca zainteresowanych w spornym okresie podlega ubezpieczeniu w miejscu wykonywania pracy z powołaniem się na wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 14.10.2012r..

Pozwany, jak i zainteresowani nie zajęli stanowiska wobec apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zawiera uzasadnionych podstaw i stąd podlega oddaleniu.

Postawienie w apelacji w zakresie naruszenia prawa procesowego li tylko zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 328 § 2 kpc oznacza, że odwołująca nie kwestionuje ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego, jak i poczynionych przez ten Sąd oceny dowodów zgodnie z normą art. 233 § 1 kpc.

Pozwala to Sądowi Apelacyjnemu przyjąć za własne ustalenia faktyczne, poczynione przez Sąd Okręgowy, bez potrzeby ich ponownego szczegółowego przytaczania.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu, iż Sąd Okręgowy nie odniósł się do wadliwości reprezentacji organu pozwanego przy wydaniu zaskarżonej decyzji, co powoduje ich nieważność – to zarzut ten w tym procesie nie może odnieść zamierzonego przez odwołującą skutku.

Po pierwsze nie można z tego wywodzić zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 328 § 2 kpc w sposób powodujący konieczność uchylenia lub zmiany zaskarżonego wyroku.

Po drugie – co wynika z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego – Sąd Ubezpieczeń Społecznych, jako Sąd powszechny – może i powinien uwzględniać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które dyskwalifikuje decyzje w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego, jako przedmiotu odwołania. Stwierdzenie takiej wady następuje jednak tylko dla celów postępowania cywilnego i ze skutkami dla tego tylko postępowania.

W przypadku innych wad wymienionych w art. 156 § 1 kpa i w przepisach do których odsyła art. 156 § 1 pkt 7 kpa konieczne jest wszczęcie odpowiedniego postępowania administracyjnego w celu stwierdzenia nieważności decyzji i wyeliminowanie jej z obrotu prawnego. Rozstrzygnięcie kończące postępowanie następuje w drodze decyzji (art. 158 § 1 kpa) podejmowanej przez organ administracji publicznej (art. 156 § 1 kpa), toteż orzeczenie w tej kwestii przez Sąd powszechny byłoby naruszeniem kompetencji właściwego organu administracji publicznej. W związku z tym wśród przewidywanych w art. 477⁹ § 3 kpc, art. 477¹⁰ § kpc i art. 477¹⁴ kpc sposób rozpoznania odwołania przez Sąd, nie przewiduje stwierdzenia nieważności decyzji organu rentowego, do czego dąży w apelacji odwołujący (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 9.09.2010r. II.UK.98/10 LEX nr 707423).

Odwołująca jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, który był zobowiązany rozstrzygnąć w jakim kierunku winno iść zaskarżenie spornej decyzji: czy pod kątem stwierdzenia ich nieważności w trybie administracyjnym, czy też odwołania do sądu powszechnego ze wszystkimi z tym związanymi konsekwencjami.

Odwołująca zaskarżyła decyzje do sądu powszechnego, co uniemożliwia odniesienie się do zarzutu nieważności decyzji.

Tym samym zarzut naruszenia art. 328 § 2 kpc jest też chybiony. W orzecznictwie przyjmuje się, że zarzut wadliwego sporządzenia uzasadnienia jest usprawiedliwiony, gdy z powodu braku w uzasadnieniu elementów wymienionych w art. 328 § 2 kpc, zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli apelacyjnej (tak SN w wyroku z 17.03.2006 I.CSK 63/05 i 18.03.2003r. IV.CKN.1882/06).

W rozpoznawanej sprawie Sąd I instancji uwzględnił w uzasadnieniu wszystkie elementy wymagane przez art. 328 § 2 kpc. Zarzut zaś nieważności postępowania Sąd Apelacyjny jest zobowiązany rozpoznać z urzędu.

Odnosząc się dalej do zarzutu naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisu prawa materialnego w sposób wskazany w apelacji, to ustalając, że odwołująca nie kwestionowała ustaleń faktycznych poczynionych przez ten Sąd, jak i dokonanej oceny dowodów zgodnie z normą art. 233 § 1 kpc, to zarzuty te uznać należy za nieuprawnione.

Istota sprawy sprowadza się przede wszystkim do rozstrzygnięcia, czy zainteresowani wykonujący pracę poza siedzibą odwołującego przebywali w podróży służbowej.

Od tego zależało zobowiązanie płatnika do opłacenia składek z tytułu ubezpieczenia do podstawy wymiaru obejmującej ich przychód z tytułu zwiększonych kosztów świadczenia takiej pracy.

Podróż służbowa charakteryzuje się tym, że jest odbywana poza obszarem miejscowości w której znajduje się siedziba pracodawcy lub poza stałym miejscem pracownika na polecenie pracodawcy w celu wykonania określonego przez pracodawcę zadania oraz jest ograniczona zakładanymi z góry terminami. Wszystkie te cechy muszą wystąpić łącznie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 22.02.2008 I.PK.208/07 OSNAP/2009/11-12/13)

Podróżą służbową zdefiniowaną w art. 77⁵ § 1 kp, ustanawiającą prawo pracownika do dodatkowego świadczenia jest wyjazd na polecenie pracodawcy poza miejscowością w której znajduje się jego siedziba lub wyjazd poza stałe miejsce pracy w celu wykonania zadania służbowego. Wykonywanie podróży służbowej wyróżnione jest więc wśród czynności pracowniczych ze względu na jej miejsce, czas i przedmiot.

W judykaturze dokonuje się wyraźnej dystynkcji między pracownikami odbywającymi nietypowe podróże służbowe, a pracownikami wykonującymi prace w ramach delegacji (podróży służbowej) ze względu na sporadyczność i przemijający czas trwania wysłania oraz wykonywanie określonych zadań (por. wyrok S.N. z 3.12.2009 II.PK 138/09 z 9.02.2010 II.PK 57/09).

O wysłaniu w podróż służbową decyduje polecenie służbowe udania się poza określone w umowie o pracę miejsce wykonywania pracy (art. 29 § 1 pkt 2 kpc). Sąd Najwyższy stwierdził, że pracownik przedsiębiorstwa budowlanego realizującego inwestycje w różnych miejscowościach, może mieć w umowie o pracę określone miejsce wykonywania

pracy, jako miejsce, gdzie pracodawca prowadzi budowy lub innego rodzaju stałe prace. Wówczas to miejsce w którym przez dłuższy czas pracownik świadczy pracę jest jego stałym miejscem pracy w rozumieniu art. 77⁵ § 1 kpc (patrz uchwała SN z 9.12.2011 II.PZP.3/11).

Gdy pracodawca nie prowadzi budowy lub podobnego rodzaju działalności, to stałym miejscem pracy w rozumieniu art. 77⁵ § 1 kp są poszczególne konkretne miejsca, do których w granicach umowy o pracę pracownik zostaje skierowany w celu stałego świadczenia umówionego rodzaju pracy.

Pracownik, którego miejsce pracy jest określone w taki sposób jest w podróży służbowej tylko wówczas, gdy otrzymał krótkotrwałe zadanie wykonywania pracy poza takim stałym miejscem pracy.

Pracownik, który zaś z mocy umowy o pracę wykonuje stale w określonym miejscu (miejscowości) za granicą, nie odbywa podróży służbowej wielokrotnie (por. wyrok SN z 3.04.2001 I.PKN.765/00).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy uznać należy, iż w ustalonym przez Sąd Okręgowy stanie faktycznym, zasadnie nie przyjęto, że wykonywanie pracy przez zainteresowanych było świadczone w ramach podróży służbowej w rozumieniu art. 77⁵ § 1 kpc.

Przeprowadzenie bowiem postępowanie dowodowe wykazało, że zamiarem stron już w momencie zawarcia umowy o pracę, było wykonywanie robót poza granicami kraju na terenie Europy i Zjednoczonych Emiratów Arabskich i to zagranica była miejscem stałego wykonywania pracy przez zainteresowanych. Wykonywanie więc pracy nie odbywało się w ramach podróży służbowych.

Pracownicy zainteresowani w sprawie wykonywali pracę na konkretnym miejscu usług, jakkolwiek ich praca polegała na przemieszczaniu się z miejsca na którym ukończyli pracę na nowe miejsce, a więc przemieszczali się na pewnym obszarze geograficznym. W miejscu wykonywania usług, nie świadczyli jednak pracy incydentalnie, lecz wykonywali swe zwykłe czynności pracownicze, do których wykonywania zobowiązywali się wobec pracodawcy. Należy więc przyjąć, że w okresach wskazanych przez organ ubezpieczeń społecznych w zaskarżonych decyzjach nie byli w podróży służbowych. Czym innym bowiem jest podróż służbowa za granicę w celu wykonywania konkretnych zadań poza miejscem dotychczas wskazanym, jako miejsce pracy, a czym innym jest, jak w niniejszej sprawie - wyjazd w celu stałego wykonywania pracy nawet poza granicami kraju, a więc miejscu faktycznego świadczenia pracy. Z istoty podróży służbowej wynika bowiem, iż musi być związana z opuszczeniem przez pracownika stałego miejsca pracy. Wskazuje nawet ustawowy zwrot „wykonywania zadania służbowego” co świadczy, że pracownik ma wykonać na polecenie pracodawcy określone czynności w innym miejscu, niż jego stałe miejsce pracy. Taka sytuacja nie miała miejsca w ustalonym stanie faktycznym, gdyż w ramach zawartych umów zainteresowani wykonywali stale swe obowiązki pracownicze poza granicami kraju w którym siedzibę miała odwołująca. Nie może być więc utożsamiany z odbywaniem podróży służbowej wyjazd pracowników do poszczególnych krajów w celu realizacji usług w sytuacji, gdy stałe miejsce ich wykonywania, a w związku z tym faktycznego pobytu zainteresowanych znajdowało się właśnie na terenie tych krajów.

W tym zakresie dla sądów obu instancji, nie jest wiążące stanowisko Państwowej Inspekcji Pracy na które powołuje się skarżąca.

Chybiony jest także zarzut, że podstawa wymiaru składek ustalona została w sposób szacunkowy. Apelująca nie przedstawiła żadnych konkretnych zarzutów, wobec wyliczenia pozwanego, nie wskazując przy tym, gdzie został popełniony błąd i w jakiej wysokości podstawa wymiaru miała być prawidłowo ustalona.

Takie gołosłowne zarzuty wobec wyjaśnień pozwanego, złożonych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, nie poddaje się odwoławczej kontroli Sądu.

W tym kontekście niezrozumiałe i nieuprawnione jest powoływanie się przez odwołującą na wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 4.10.2012r. w sprawie - 115/11 dotyczącej interpretacji art. 14 ust. 2 lit. b rozporządzenia Rady

(EWG) nr 1408/71 z dnia 14.06.1971 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego pracowników i dotyczy zagadnienia podlegania systemowi zabezpieczenia społecznego tylko jednego państwa członkowskiego pracowników przemieszczających się w UE i uniknięcia zbiegu właściwego ustawodawstwa różnych krajów i wynikających stąd komplikacji.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zakres postępowania odwoławczego przed sądem ubezpieczeń społecznych wyznacza treść zaskarżonej decyzji, stąd podniesione w tym wyroku Trybunału Sprawiedliwości kwestie nie są objęte tymi decyzjami, a tym samym nie mogą stanowić podstawy rozpoznania w sprawie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc orzekł, jak w sentencji wyroku.

SSA Marek Borkiewicz SSA Iwona Niewiadowska-Patzer SSA Marta Sawińska